

Bayer Zsolt: A párbaj

2010 november 30. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

A párbajhoz két ember szükséges. Minimum. S az sem véletlen, hogy párbajozni csak párbajképes egyén tud. Mert a párbajhoz méltóság szükségeltetik leginkább. A sajtó hetek óta a közelg? „nagy párbaj” lázában ég. „Nagy párbaj”… Fel is rémlik mindjárt II. Ramszesz és II. Muwatallis csatája Kádesnél…Vagy Napóleon és Kutuzov. Von Paulus és Csujkov…

Hát nem.

A „Nagy Párbaj” elmaradt. A sima párbaj is.

Nem volt meg a minimálisan szükséges két ember. A két fél. A két párbajképes egyén. Hiányzott a méltóság – ráadásul éppen a kihívó méltósága.

Régi bölcsesség: szerezhet valaki akárhány diplomát, attól még lehet egy büdös bunkó. S lehet valakinek tengernyi pénze, s e tengernyi pénz, továbbá a társadalom önvédelmi reflexének teljes cs?dje elrepíthette egészen a miniszterelnöki székig, attól még az marad, aki volt: egy retekb?l kivakaródzott ripacs.

Illyés írja egy helyütt a naplójában hatalmas könyvtárszobájában elmélkedve: Vajon miért van nekem több ezer könyvem, amikor hosszú esztend?k óta ugyanazt a tízet olvasom?

Illyés kedves és plasztikus önirónia nem feledteti a tényt: nem árt, ha az ember gyerekkorában elolvas néhány dolgot. S az sem különösen ártalmas, ha van könyvtárszoba otthon. Vagy könyv legalább. Mert ennek hiánya kés?bb alig-alig behozható.

S a hátrány ledolgozása hatalmas jellemet feltételez.

A jellem hiánya pedig ordít, kiordít minden pozíció mögül.

S amit most látunk, még megátalkodottságában sem hatalmas. Ez nem a III. Richárd-i grandiózus b?n, amelynek során „világnak hátát hajlítni kell egy púpig el”. Nem. S nem is Machbet szörnyeteggé válásának hosszú lélektani drámája. Ez nem a Salo s a szodoma százhúsz napja. Nem Machiavelli gátlástalansága vagy éppenséggel Ralph a szigeten. Nem Szepetneki János szerethet? szélhámossága s nem az örök magyar dzsentri önsorsrontása.

Cipolla sem fedezhet? fel a háttérben.

Ez egyszer?en Gyurcsány.

A tehetséges és legf?képpen er?szakos ifjú úgy határozott, hogy bármi áron kivakaródzik a koszból. Alig-alig van becsülhet?bb az ilyesféle elhatározásoknál. A baj ott kezd?dik, a „bármi áron”-nál. Mert ez elkíséri egész útján ezt az embert. Így lett bel?le milliárdos, méghozzá bármi áron. S így lett minden rendszer haszonélvez?je – bármi áron. S mert elhitte, hogy személyes sorsa a világ sorsa, hát belemerevedett mindenbe.

? már csak a „bármiáron-ember”.

Nietzsche még megölte az Istent. Az sem túl nehéz, persze. De a „bármiáron-emberek” már csak kiröhögik.

S hogy mi minden fér bele a „bármi áron”-ba? Csalás, lopás, hazugság. Ez volt az ára az útnak, a pápai hokedlit?l a miniszterelnöki bársonyszékig.

Korlátozott belátó- és ítél?képességgel, alig olvasottsággal, súlyos jellemhibával pedig ez az út üdvözít?nek, s?t, egyedül üdvözít?nek látszik.

S onnantól fogva nincsen méltányosság, nincsen szorongás, nincsen gátlás és nincsen más lehet?ség: csak a hatalom van. Ami pénzért megszerezhet?. S ami pénzért nem megszerezhet?, az egyszersmind értéktelen is.

S ahonnét a „bármiáron-emberek” szemlélik az életet, onnét szemlélve tényleg a gátlástalanság a mértéke mindennek.

S akkor a tolvaj tényleg tolvajt kiált – de nem azért, mert Tartuffe, hanem azért, mert komolyan gondolja. A „bármiáron-embert” kocsonyás, zselés közegként veszi körül saját életútja, az életút minden fertelmes b?ne, s e kocsonyás közegen keresztül sz?rve látja a világot, a valóságot s persze a b?ntelenséget. Az erényt. És nem érti. Mert nem ismeri. Mert nem hallott róla. Mert rátapad minden erényre önnön undoksága.

Így áll el?ttünk a „Nagy Párbajban” a kihívó. S teljesen mindegy, mit beszél. Nem ?rült beszéd, és nincsen benne rendszer. Nem svihákság, nem önigazolás, nem menteget?zés. Semmi igazán emberi. Hanem csak ?. Gyurcsány.

A király nem meztelen.

A legdrágább ruha van rajta, valóban. És az sem képes eltakarni a valót…
Bayer Zsolt, magyarhirlap.hu

Ajánló